

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת דברים
שנת תשפ"ד

גליון
ס"ט

שיעורי חינוך

יום שני פרשת דברים שנת ה'תשפ"ג

בעזרת השם יתברך אנו ממשיכים עם השעור שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים בקרית ברסלב - ליבערטי יע"א, ביום שני פרשת דברים ה'תשפ"ג.

אני לא רוצה לצאת מפתלי התלמוד תורה

אין דבר גדול יותר מלעבד בין הקירות הקדושים של בית המקדש. תבקשו מהשם יתברך (תהלים כז, ד): **"שבתתי בבית ה' כל ימי חיי"**, אני לא רוצה לצאת מארבעת הקירות של התלמוד תורה, לא משנה איזה תפקיד יתנו לי, אם יתנו לי להיות המלמד של ארוחת הצהריים, או להכין לילדים חביתות, להוציא את האשפה, לעשות צלומים, להיות מלמד של כפתה ט', להיות מלמד בפעוטון, את הכל אעשה, והכל באותה חשיבות.

אני זוכר שלפני שהתקרבותי חשבתתי עם מחי הרקוב, שלהיות מלמד של כפתה ט' זו משרה חשובה, אבל מלמד בגן לא שנה כלום, [אברכים אומרים לי: **"ראש הישיבה הרי תמיד היה ראש ישיבה..."**] - ברונד השם שבאמת לא ידעתי מדברים רעים, אבל המוח שלי חשב אחרת לגמרי מהאופן שחושבים כשמקורבים לצדיק].

יש לי הרבה פעמים שבחור נכנס לישיבה, והוא שומר מרחק ממני, ואני שואל את אבא שלו: **"מה קורה עם הבן שלך? למה הוא תמיד בורח ממני?"** אומר לי האבא: **"הבן שלי לא נותן אמון באנשים, כי הוא נכוה במקום הקודם שלמד שם, שם היה לו אמון במלמד או במגיד שעור, ועשו לו עול גדול, ומאז הוא מפחד מכל אחד, שמא יפגעו בו"**.

אני מחכה בסבלנות, לפעמים שנה, שנתיים, שלוש, ארבע שנים, עד שאני כובש את הלב שלהם, עד שהם כבר לא מפחדים כל כך, ואפילו אם אני לא יכול לכבש את הלב שלהם, גם לא נורא, במשך הזמן זה יעבור, יהיה לו אמון באשתו.

מתי צריך להעיר לילד ומתי לא?

מלמדים תמיד מבלבלים, מתי כן צריך להעיר לילד ומתי לא צריך להעיר לילד?

התשובה היא, כשילד מפריע לפתה, צריכים לעצר את זה, אבל אם הילד יושב בשקט, כמו שני הילדים, שלא מדברים - לא קרה כלום.

האמת היא, בנושא של ילדים שמפריעים אפשר להכנס גם יותר לעמק, כי מי אמר על הדבר שהילד עושה שזה צריך להפריע עוד ימסר דרשות".

כשבאתי למוהרא"ש התועדת שכתה ט' זו גם משרה חשובה מאוד, זה תלוי מה אתה עושה עם הבחורים, אבל גן הוא הדבר הכי יפה! הוא יכול לבנות את הילדים לכל החיים שלהם; ילד מתלכלך והמלמד אומר לו: **"לא קרה כלום"**, **"אתה ילד טוב"**, **"זה יכול לקרות לכל אחד"**, כך הוא בונה את הילד לכל החיים.

מה עושים עם ילד שלא מדבר

מלמד שאל אותי, יש לו בפתה ילד בן שלוש שלא מדבר, הילד יושב כל היום מכנס בעצמו, הוא לא פותח את הפה, מה לעשות?

אני יש לי את זה עם ילד בן עשר שלפני שנה נכנס אלינו לתלמוד תורה, הוא יושב כל היום ולא פותח את הפה. חשבתתי: **"אני הרי מצלח מאוד, מן הסתם אצליח לגרום לו לדבר"**, באתי לפתה ונסיתי בכל האמצעים שהילד יפתח את הפה, אבל אחרי כל הפטנטים היא עשה נענוע קל בראשו, אבל הוא לא דבר כלום...

למה הילד ככה, אני לא יודע, אני לא יודע מה היה בתלמוד תורה הקודם, ואני לא יודע מה קורה אצלו בבית, אבל אמרתי למלמד: **"אם לא יציקו לו, הוא עוד יתחיל לדבר, יום אחד הוא עוד ימסר דרשות"**.

לך? מי אמר שאתה בכלל צריכה להבחין בזה?! לדגמא, אם היילד מתנדנד עם הכסא שלו, בדרך כלל מעירים לו על כך, אבל מי אמר שסאור לשבת ככה?! אבל באו לא נכנס לנושא הזה, ונדבר על דברים שבוודאי נחשבים להפרעה, לדגמא ילד שקם ומתחיל לרוץ באמצע הכתה, דבר כזה מכרחים לעצור.

אין לעצור ילד שמפריע, יש הרבה דרכים, אפשר לעשות את זה בתקיפות, בטובות, בחנפה, אפשר למנות אותו לגבאי, ולפעמים צריכים לשלח אותו פעם אחת מחוץ לכתה, על זה צריכים לבקש מהקדוש ברוך הוא, שיעצור את האמצעי הנכון איך לעזור ולחנך את הילד.

אסור לאפשר חצפה

אתמול קרה כאן מקרה שיילד התזז מים על מלמד; צריכים לדעת, אי אפשר לחפות על הכל, שלמה המלך אומר (משלי יג, כד): "חושף שבטו שונא בנו", ישנם פעמים שצריכים לתת עונש לילד. כי רבנו לא הרשה להרביץ, - וכי אפשר לעשות עם המלמד מה שרוצים? ולכן יגדלו הילדים מחצפים?! מוהרא"ש גם היה מפה לפעמים! זה לא נקרא שיתחילו עכשו להחטיף סטירות על כל דבר, אבל אם ילד מתחצף מתר להרביץ.

מי יתן את הסטירות, את זה כבר יש לשקל, כי בדרך כלל בשעת מעשה עלולים להתרגז מאוד ועלולים להרביץ חס ושלום מחמת כעס, אבל אם עובר יום, מתר להעיר לילד: "מה עשית?" או שאפשר לעשות שהמלמד יכנס לכתה ביחד עם המנהל, וכך לסדר את הענין.

צריכים להעיר לילד כזה בתקיפות: "מה קרה אתה?! היית במצב רוח רע, ולכן אתה עושה עם המלמד מה שאתה רוצה?! אין כזה דבר, אי אפשר להתחצף, צריכים להתנהג בדרך ארץ!"

כל זה הוא כשיילד מפריע או מתחצף, אבל אם אחד לא מפריע, אלא הוא יושב עם פה סגור, צריכים לתת לו מלים טובות וללטף אותו, עד שיום אחד הוא יתחיל לתת אמון במלמד שלו, ולפעמים יתכן שהוא יפתח רק בעוד שנה או שנתיים.

המלמד יכול בחכמה להזהר שלא לבייש את הילד, כשצריכים לחזור על החומש, שיאמר לילד אחד להתחיל לומר, ואחר כך ליושב לידו, עד שמגיעים לילד הזה שלא רוצה לדבר, ושם שישנה את הסדר ויתחיל מהצד השני, וכשמגיעים עוד פעם לתור של הילד הזה, כבר צריכים לצאת להפסקה...

אם מחכים בניחותא, בעזרת השם הוא יתחיל לדבר.

חייבים ללמד את הילדים להתנהג בדרך ארץ

ראש הישיבה בקש מהמלמד של בנו: אני רוצה לבקש ממך טובה אישית, תעשה לי את זה בתור 'הכרת הטוב'; אם הילד שלי לא מתנהג בדרך ארץ, תקרא לי, ואני אחנך אותו שיתנהג בדרך ארץ.

אותו דבר אמרתי למלמד של הבן שלי מכתה ט': "אני כל כך אוהב את הבחור שלי שלומד אצלה, אם הוא לא מתנהג בדרך ארץ, אני רוצה לבוא לתת לו סטירה! אני רוצה עוד להספיק בזמן הקצר שנשאר לי לחנך אותו, עוד מעט הוא כבר מתחנך, אחרי החתנה כבר לא אוכל לתת לו סטירה".

חייבים ללמד להתנהג בדרך ארץ, בזה עוזרים לילד, כי אם לא, הוא עלול חס ושלום לגדל בן סורר ומורה.

אבל אי אפשר להגיד את זה לכל מלמד, כי אפשר להגיד על כל דבר שזה חסר דרך ארץ, אפשר להפוך כל ילד לחצוף; אני מקווה שהמנהל כבר יחזק אותכם ויבהיר לכם מה נקרא חצפה ומה לא.

מה עושים עם ילד שנושף ילדים אחרים

מלמד שאל אותי, מה עושים עם ילד שלא מפסיק לנשף ילדים אחרים?

אפשר להגיד לילד פעם ופעמים: "אל תנשף", אבל אם זה לא מפסיק, אפשר להביא חבילת פלפל חריף ולהראות לילד: "אם תנשף חייבים להכניס פלפל לפה!" לא צריכים להכניס את זה לפה, מספיק שמראים את זה לילד.

זה לא אומר שהילד הוא חצוף, יכול להיות שהוא מהרהר, המוח שלו לא שמע כשדברו אליו, אז צריכים לדבר אליו קצת יותר בתקיפות כדי שהוא יקלט את זה.

הגנה עצמית היא לא נקמה

שאל אותי המלמד: מה עושים כשרואים שהילד נושף ילד אחר פעם אחר פעם, והילד השני רוצה פעם אחת לנשף בחזרה, צריכים לעצור אותו או לא?

התשובה היא, מתר לעצור אותו וללמד אותו מדות טובות שאסור לעשות נקמה, אבל זה רק אם המלמד נכנס לתמונה, המלמד עוצר את הילד מלנשף שוב, אבל אם הילד השני ימשיך לקבל נשיכות, והוא רוצה פעם אחת להחזיר לו נשיכה כדי

שהוא יעזב אותו - צריך המלמד להתעלם, הוא לא חייב לשים לב שהילד האחר נושך בחזרה, על זה נאמרה ההלכה (יומא פה): **"הבא להרגך השכם להרגו"**, אם מישהו רוצה להזיק לך, מתר לך להתגונן ממנו, זה נקרה 'הגנה עצמית'.

לאחרונה קבלתי מכתב על אותו ענין ממשפחה מהעיר צפת, הם באים מירושלים והיא מדברת במבטא ירושלמי, ובתה חוזרת כל יום מבית הספר ובוכה שכל בנות הכיתה מבישות אותה על אמה שלה, מלגלגים על צורת הדבור של אמה שלה, והם שואלים, מה להגיד לבת? שהיא תסכים שידרכו עליה, או שהיא יכולה לעשות להן משהו בחזרה כדי שיעזבו אותה?

התשובה היא מאוד פשוטה: יש את הענין של לא לנקם, אם מישהו פגע בך - אל תחזיר לו, תמחל לו, ולעמת זאת יש ילד שלא נעצר, הוא התלבש עלי, עד שאני לא יראה לו שגם אני חזק, הוא לא יעזב אותי, זה לא נקרא 'נקמה', זה נקרא 'תן לי לחיות'.

נדאי ובנדאי שלא צריכים להגיד לילד האחר: **"תנשך אותו בחזרה"**, אבל אם הוא מעצמו ינשך אותו, לא צריך המלמד להתיחס.

כאן בקריה גר אברהם שכשהוא היה ילד, הציקו לו והציקו לו ללא הפסקה, אמר לו מוהרא"ש, בפעם הבאה כשהילדים שוב יתחילו להציק לך, תן להם סטירות, וכך הוא עשה, בפעם הבאה כשמישהו התחיל להציק לו, הוא שבר לו את העצמות, והכל נעצר.

למוהרא"ש עצמו הייתה פרשיה כזאת עם נהג ההסעה של בנו. הנהג היה מתעלל בבנו של מוהרא"ש, בכל יום היה חוזר בנו בבכי שהנהג בהסעה מציק לו בגלל ברסלב, יום

אחד עצר מוהרא"ש את ההסעה והזהיר את הנהג: **"תפסיק להציק לבן שלי בגללי"**, והבן המשיך לחזר יום אחר יום בבכי שהנהג לא מפסיק להציק לו, עד שמוהרא"ש אמר לבחורים שיחכו להסעה ליד ביתו, כשההסעה הגיעה בבקר לקחת את הבן, עלה בחור לאוטובוס והחנה אותו בצד, הוא גרר החוצה את הנהג, והרביצו לו, מוהרא"ש עמד שם, הנהג אים שהוא יקרא למשטרה, אמר לו מוהרא"ש: **"אתה הורג את הבן שלי, אז אני עושה מה שהגמרא אומרת: הבא להרגך השכם להרגו!"**

האמת היא שהדרך הנכונה היא שהמלמד ישמר שהילד לא ינשך יותר, ממילא הילד כבר לא יצטרך לנשך בחזרה, אבל אם הילד רואה שאף אחד לא מגן עליו, אז לא קרה כלום אם הוא נושך בחזרה, כך הוא מגן על עצמו.

הקשי להיות מלמד הוא, שכאשר מדברים אל ילד דבורי אמונה, או שאומרים לו פעם ועוד פעם: **"אל תרביץ"**, **"אל תנשך"**, לא תמיד רואים שהדבורים מועילים, יכול להיות שהילד לא יחליט באותה שניה ש'אני לא מרביץ', 'אני לא נושך' אבל צריכים לדעת שהדבורים האלו חודרים לאזניו, ויום אחד הוא יפסיק להרביץ ולנשך.

מה עושים עם ילד שמדבר באריכות

מלמד שאל אותי, יש לו בכיתה ילד שכשנותנים לו את ההזדמנות לדבר, הוא מדבר באריכות, והמלמד כבר רוצה להמשיך הלאה אבל הילד עוד באמצע לדבר, האם הוא צריך לתת לו לגמור לדבר?

ילד שמדבר באריכות, המלמד יכול להמשיך אותו באמצע שהוא מדבר, ולא צריכים לפחד, נתנו לו

הזדמנות לדבר כמה מלים ועכשו ממשיכים לילד הבא, או שהולכים עכשו להתפלל, ויש שמחה בכחה.

אבל חס ושלום לא לקחת מהילד את הבטחון העצמי שלו, אסור להגיד לו: **"אתה מדבר ומדבר ומדבר, תפסיק כבר לדבר!"** חס וחלילה!

שאל אותי המלמד, כל הכחה מאוד אוהבת להקשיב כשהוא מספר ספור, מתר להרשות לו לספר ולרתק את כל הכחה עם הספורים שלו כשכנן יש זמן?

תלוי, אם רואים עליו שהוא ילד טוב, הוא לא מציק לילדים אחרים, אפשר לתת לו לספר.

תלמוד תורה בתשעה באב

המנהל שאל את ראש הישיבה שליט"א, עד איזה שעה לעשות את הלמודים בערב תשעה באב, אמר ראש הישיבה: בערב תשעה באב אפשר לכאורה לעשות למודים יותר מחצי יום, כי הרי לא צמים בערב תשעה באב.

בעולם מסיימים את התלמוד תורה בחצות, פי בעולם מקבל שאסור ללמד כבר מחצות, אבל המשנה ברורה הרי כותב (ארכ חיים, סימן תקנ"ג, בבאור הלכה): **"ואי לא דמיסתפינא מחברייה הוה אמינא דאפילו ביום תשעה באב עצמו היה לנו להקל, ... אלא דמאחר שאסור ברור הוא בש"ס ופוסקים פשיטא דאין לנו פח להקל ... אמנם בערב תשעה באב יש להקל כיון שלא הזכר בש"ס ופוסקים וכן אני נוהג אף בחול"**, אז יתכן שפדאי לעשות למודים יותר ארפים מחצי יום, לא חייבים ללמד כל הזמן, אפשר גם לתת זמן לשחק.

המשך אי"ה בשבוע הבא

למה בתלמוד תורה אני מצליח, ובבית לא?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א, אגש מיד לענין, אני מלמד ברוך השם, ואצלי בכיתה מאד נעים וחיובי, בולם שמחים, אני משבח את כל אחד, אני מחיר לכל אחד, אני מלמד בחשק, אני מצית למה שראש הישיבה שליט"א אומר למלמדים. אבל מה לעשות שאצלי בבית יש חשך ענן וערפל, אני צועק על הילדים, אני לא מפסיק לתת ענשים. בחג הרבצתי כמה פעמים לבן שלי, ופעם אחת לבת שלי. זה מתחיל בזה שהבן שלי לא מתנהג בדרך ארץ, והבת שלי אומרת בכל רגע "לא" לאשתי ולי. וברגע שאין שמחה בבית, אני מקפיד על כל דבר, ונהיה מתוח.

אם ראש הישיבה שליט"א ישאל אותי: "למה זה באמת כן?" אני לא כל כך חכם כדי להבין את עצמי, האם זה קשור לזה שאשתי לא בדעה אחת אתי ולא מעריכה אותי, ולכן המוח שלי מצמצם ובבית אני מאבד את החיוך, ויש מתח באויר, בכלל אני מרגיש שבשעורי החנוך ברור לי יותר מה לעשות, ראש הישיבה שליט"א מתאר באיזה מלים לדבר אל ילדים, אבל בשעורים של שלום בית זה לא כל כך בפרטיות, ראש הישיבה לא נותן דוגמא איך להשרות אוירה חיובית ושמחה בבית, מה להגיד לאשה ואיך חוזרים הביתה, מה אומרים עם חינוך, יותר ברור. או שיכול להיות שבתלמוד תורה זה בעין הצגה, 'כאילו', מותחים חינוך ומברכים לשלום את כל אחד ומשבחים וכו', אבל בבית זה מידי אמתי? אין את הענין של להוריד את

עצמי ולחיר וכו'. יכול גם להיות גם שאין לי משג ממה זה מגיע.

ברוך השם שראש הישיבה שליט"א בכל מכתב הבין את המצב עוד יותר ברור ממני, אולי ראש הישיבה שליט"א בבקשה יכול לעזור לי?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ה' פרשת אחרי-ב', כ"ד ניסן, ט' לעמר, שנת ה'תשפ"ד

לכבוד ... נרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

חננו הפנים והפנות הוא לא דבר קל, זה מהעבודות הכי קשות, צריכים עצמי ברזל כדי להצליח להשאיר רגועים ושמחים, צריכים לבקש הרבה מהשם יתברך על זה, בפרט כשמגיע חג ויושבים שבוע שלם בבית עם הילדים, עוד סעודה ועוד סעודה, אז צריכים לבקש הרבה מהשם יתברך שישארו בשמחה ושידעו איך לחנן את הילדים, מתי להגיד, כמה להגיד ואיך להגיד.

דבר ראשון אל תשתמש יותר עם הידים, אין דבר כזה לתת מפות לילדים, רבנו היה תקיף מאד בזה, שלא יפו את הילדים. רבנו אמר: "מה שפעלו ברע היו יכולים לפעול טוב יותר וקל יותר בטובות", נגמר עם להשתמש בידיים, תשתמש עם הידים רק כדי ללשף ולתת צביטה בלחי, נגמר עם הפכות.

שנית אל תשפיל את עצמך, אפילו כשאשתך לא בדעה אחת אתך, יש לה את המהלך שלה וכו', שזה לא יפיל אותך; וכי תשאל איך עושים את זה? איך אפשר להיות בגדלות המוחין

כשחיים עם אשה שמזלזלת? התשובה היא, רבנו אומר (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן כב), כשמחבטלים אל השם יתברך, לא רוצים פלוג, רוצים לעשות רק את רצון השם, אזהבים את האשה פי השם יתברך צנה, לא פי הולכים לקבל ממנה משהו בחזרה, ולא בגלל שהיא תתיחס אלי יפה ותדבר אלי יפה, אלא בגלל שהשם יתברך נתן לי את האשה הזאת ואתה יש לי ילדים, אז אהב אותה - ואז - אומר רבנו - האשה מתבטלת אל הפעל ואפשר להיות חיים טובים.

אל תשפיל את עצמך, אל תצפה לשום דבר מאשתך, ואם הילדים שלך לא מציתים, תגיד להם באהבה: "השם אומר שצריכים לצית לאבא ואמא, וכשמציתים לאבא ואמא מקבלים שכר גדול", את המלים האלו תגיד להם באהבה, (פנים תקיפות אבל באהבה).

ועל פולם לך בכל בקר ותבכה את לבך אל השם יתברך, תבקש ממנו סליחה ותבקש ממנו שיקרב אותך, תבקש ממנו שיתן לך אהבה, שיראה לך שהוא אוהב אותך, תספר לו כמה אתה משפל בתוכך, תספר לו שאתה מרגיש כמו סמרטוט וכו', תבקש ממנו שתהיה לך אמונה חזקה ותזכר שעוד מעט כבר הולכים הביתה ולא לוקחים אותנו שום דבר, לוקחים רק מצוות ומעשים טובים והדורות שמשאירים.

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת קדושים תשפ"ד)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיוזק (נשים)
שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / אנגליה 03303502363 / ארגנטינה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיוזק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / אנגליה 03303502361 / קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיוזק יומי chizikyomi@gmail.com